

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

תוכן

- א. מוכרה לאביו ואין מוכרה לבנו ... מודו רבנן היכא דאיכא צד יעוד..... 1
- ב. בגופו נכנס בגופו יצא ... שאינו יוצא בראשי אברים כעבד..... 2
- ג. יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית..... 2
- ד. נמכר במנה והשביח ועמד על מאתים מגין שאין מחשבין לו אלא מנה..... 3
- ה. כי טוב לו עמך עמך במאכל ..שלא תהא אתה אוכל פת נקיה ... והוא ישן על גבי התבן מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו..... 4
- ו. שדה אחוזה אינו נגאל לחצאין..... 5
- ז. נגאל לחצאין ... לקולא ובניה במאה יהב ליה חמשין פלגא דדמי ואשבח וקם על מאתן ... יהיב ליה מאה ונפיק..... 6
- ח. אם גאל יגאל מלמד שלוח וגואל וגואל לחצאין..... 7
- ט. במוכר שדה אחוזה שיפה כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה חוזרת לבעליה ביובל.. 7
- י. הורע כחו שאינו לוח וגואל וגואל לחצאין..... 8
- יא. מקדיש שהורע כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה יוצאה לכהנים ביובל..... 8
- יב. מוכר בית בבתי ערי חומה נמי הואיל והורע כחו שאם מלאה לו שנה תמימה ולא נגאלה נחלט ... יפה כחו ליגאל מיד ואין לוח וגואל וגואל לחצאין..... 8

דף כ.

א. מוכרה לאביו ואין מוכרה לבנו ... מודו רבנן היכא

דאיכא צד יעוד

כבר התבאר לעיל דף יח: שאין אמה העבריה¹ נמכרת אלא למי שיש לה עליו או לבנו קידושין, כדי שתהא ראויה ליעוד, כיצד מוכר אדם את בתו לאביו, אם יש בן לאביו² שאע"פ שאין האדון יכול ליעדה לו ראויה היא לבנו שהרי האמה בת אחיו.

¹ רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה יא

² אבל איכא למידק היכי פסיק ותני מוכרה לאביו הא ניחא אם יש לו בן אחר שהרי יש בה צד ייעוד אבל אם אין לו בן אחר אין שם צד ייעוד וי"ל דלגבי אינו מוכרה לבנו כלל, תני מוכרה לאביו. כלומר לפעמים משכחת

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

וכן לכל העריות³ אם יש צד ייעוד יכול למוכרה, כיצד מוכרה לחמיו שאע"פ שאינה ראויה לו שהיא בת בתו, ראויה לבנו שהיא בת אחותו וכן כל כיוצא בזה.

אבל אינו יכול למכור את בתו לבנו, מפני שאינה ראויה לאדון שהרי היא אחותו, ולא לבנו מפני שהיא אחות אביו. וכן אינו יכול למוכרה למי שהיה נשוי עם אחותה אף על פי שאפשר שתמות ויכול ליעדה⁴.

ג. בגופו נננס בגופו יצא ... שאינו יוצא בראשי אברים

נעבד

אין אמה⁵ העבריה יוצאה בראשי אברים, שנאמר (שמות כא פסוק ז) לא תצא פצצות העבדים, וכן עבד עברי⁶ אם הפיל לו שינו או סימא לו עינו משלם לו כדין החובל בחבירו.

ג. יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית אין לו

אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית

לה שמוכרה לאביו כשיש לו בן אחר דסד"א בעינן שיהא ייעוד משני צדדין קמ"ל דבצד אחד סגי, יקר תפארת שם.

³ יקר תפארת שם

⁴ משנה למלך דהכי איתא בירושלמי פ"ק וכ"כ מהרימ"ט בחידושי

⁵ רמב"ם שם הלכה ו

⁶ בכסף משנה כתב אף על פי שלא מצאתי כן בפירוש אפשר ללמוד מדאיתקש עברי לעבריה, וכ"כ בלח"מ בשם תוס' אולם צ"ע דהכא ילפי' להדיא מגפו וכן הקשה באור שמה במלואים כן מפורש (קידושין) דף כ' ע"א ע"ש לאמור שאינו יוצא בראשי אברים כעבד. וביקר תפארת לרדב"ז הביא "ס"ד נילף מעבד כנעני ת"ל לא תצא כצאת העבדים ובעבד כתיב בגפו יצא ואינו יוצא בראשי אברים וגזרת הכתוב הוא שאפי' הפיל שינו. אף על גב דדמיו מועטים, לא יצא בו אלא נותן לו דמי שינו ועובד עד סוף שש או עד היובל". ואמנם נמצא ג"כ במכילתא בפירוש לא תצא כצאת העבדים בראשי אברים יכול העברי יוצא בראשי אברים ת"ל העברי או העבריה כשם שהעבריה אינה יוצאה בראשי אברים כך העברי אינו יוצא בראשי אברים עכ"ל המכילתא אך י"ל דהא המכילתא חיבר ר' ישמעאל ור' ישמעאל דריש במכילתא אם בגפו יבא שרשות הוא לאדון למסור לו שפחה כנענית ולא הובה א"כ לדידה אין ללמוד מזה שאין יוצא בראשי אברים לכך למד זה מלא תצא כצאת העבדים וס"ל כפשטיה דקרא דאינה יוצאה כלל כמ"ש הריטב"א ודו"ק. בית אל שם, ונלענ"ד שלהלן מבואר שרבינו לא למד מגפו יצא לענין שפחה שהרי כתב שהוא דברי קבלה וע"כ למד זה לענין ראשי אברים, והמכילתא כראב"י שלמד מגפו לענין שפחה ולהכי איצטריך היקשא לעבד.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

אין עבד עברי⁷ מותר בשפחה כנענית עד שתהיה לו אשה ישראלית ובנים⁸, אבל אם אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית⁹, ודבר זה קבלה הוא¹⁰. וי"א¹¹ שגם אם יש לו אשה בלבד, או בנים בלבד רבו מוסר לו שפחה כנענית.

י"א שזה רק אם רבו מוסר לו בעל כרחו, אך אם מתרצה העבד לשפחה כנענית, גם אם אין לו אשה ובנים הרי הוא מותר בה¹².

ד. נמכר במנה והשביח ועמד על מאתים מנין שאין מחשבין לו אלא מנה

כל עבד עברי¹³ או עבריה שיצא בגרעון כסף, והבריא והוסיפו דמיו, או נשחף ופחתו דמיו, מחשבין לו להקל עליו, כיצד הרי שנמכר במאה והרי

⁷ רמב"ם שם פרק ג הלכה ד

⁸ במשנה למלך כאן פשיטא ליה דבעינן אשה ובנים ותמה על רש"י בסוכין דמשמע דבחד מנהון סגי.
⁹ יש להסתפק אם היה נשוי ישראלית כשנמכר לעבד ובתוך הזמן נתאלמן אם אח"כ יכול ליתן לו אדוניו שפחה וכן יש להסתפק אם כשנמכר לא היה לו אשה ואח"כ ברשות האדון נשא אם רבו מוסר לו שפחה. משנה למלך שם. וזה מבואר בתו' חגיגה דף ב' ע"ב ד"ה לישא שכתבו וז"ל ועוד מאחר דלא קיים פריה ורביה ביהדות לא נסבינן ליה כנענית לצד חירות שבו עיין שם, ומוכח דאי כבר קיים פריה ורביה ביהדות סגי לן אף דאין לו עכשיו אשה ישראלית, וגם מבואר בדבריהם דאפילו בקיים פריה ורביה קודם שנמכר לעבד נמי מהני למסור לו שפחה כנענית, ואפשר משום דאזלי בשיטת הרא"ש דאו אשה או בנים סגי, משא"כ לדעת הרמב"ם אכתי איכא להסתפק, וגם בדבריהם מבואר לכאורה דלא סגי בכ' בנים אלא בעינן שיהיה לו בן ובת כדי שיקיים פריה ורביה וצ"ע. אבן ישראל שם. ובאור שמח פשוט לו שאם בעת מכירה היה לו אשה ומתה אינו מוסר לו שפחה.

¹⁰ תמיה לי מילתא אמאי ודבר זה קבלה והלא מקרא מלא הוא דתני ר' אליעזר בן יעקב אם בגפו יבא בגפו יצא אם יחידי נכנס יחידי יצא, וי"ל דלא קי"ל אלא כת"ק דדריש קרא בגפו נכנס בגפו יצא לומר שאינו יוצא בראשי אברים, ואף על גב דקי"ל משנת ר' אליעזר קב ונקי היינו דוקא במשנה ולא בברייתא ומשום הכי תלי לה בדברי קבלה. יקר תפארת שם.

¹¹ תוס' הרא"ש כאן וכן עיין יקר תפארת וז"ל ואכתי איכא למידק הרי שיש לו אשה ואין לו בנים או שיש לו בנים ואין לו אשה מאי, וי"ל מדרי' אליעזר בן יעקב נשמע אם יחידי נכנס יחידי יצא אם לא נכנס יחידי אלא שיש לו אשה או בנים לא יצא יחידי, אלא רבו מוסר לו שפחה כנענית ומשמע דקרא נמי הכי דכיון שיש לו אשה או בנים לא יהיה נגרר אחר השפחה ויצא בסוף ששה. אבל לא יהיה לו אשה ולא בנים יהיה נגרר אחר השפחה ויאמר אהבתי את אדוני ואת אשתי ואת בני ויעבוד עד עולמו של יובל. ולפי זה הא דאמר רב נחמן בר יצחק יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית לאו דוקא אלא אשה או בנים קאמר ועדיין צ"ע.

¹² הרב יד אליהו [ס' צ"ב] הביא בשם הרב מ"ז בספר דברי דוד [פרשת משפטים]. ועיין בריטב"א בחידושי לפרק קמא דקדושין [דף י"ד] כתב דמוכר עצמו מועיל רצונו, ובאין לו אשה ובנים כתב ג"כ דמועיל רצונו עיין שם, ונעלם מהרב ט"ז והיד אליהו דברי הריטב"א הנ"ל. ועיין במל"מ שהביא דברי הריטב"א, והאריך לדון בדעת הרמב"ם.

¹³ רמב"ם שם פרק ב הלכה ט

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

הוא עתה שוה מאתים, אינו מחשב עם אדוניו אלא לפי מאה כעת המכירה, נמכר במאתים והרי הוא שוה מאה, מחשב עמו על פי השנים הנותרות כשווי עתה לפי מאה.

ה. כי טוב לו עמד עמד במאכל.. שלא תהא אתה אוכל פת נקיה... והוא ישן על גבי התבן מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו

כל עבד עברי¹⁴, בין מוכר עצמו ובין מכרוהו בית דין, או אמה העבריה, חייב האדון¹⁵ להשוותן לו במאכל ובמשקה, בכסות ובמדור¹⁶, שנאמר (דברים טו פסוק טז) **כי טוב לו עמך¹⁷. שלא תהא אתה אוכל פת נקי והוא אוכל פת קיבר. אתה שותה יין ישן, והוא שותה יין חדש. אתה ישן על גבי כרים, של צמר והוא ישן על גבי התבן. אתה דר בכרך, והוא דר בכפר. או אתה דר בכפר, והוא יושב בכרך. שנאמר (ויקרא כה פסוק מא) ויצא מעמך. ואם אין לו אלא כר אחד מחויב לתת לעבדו, שאם שניהם לא ישכבו הרי זה מדת סדום, ואם האדון לחוד ישכב אינו מקיים, כי טוב לו עמך¹⁸.**

ובכסות, אינו חייב להלבישו בגדים יקרים, כמו שהוא עצמו לבוש, שהרי העבד צריך לעשות מלאכה, אלא צריך להשוות לו באיכות הבגד, שבימי הקור ילבישו מה שהוא עצמו היה לובש להגן מצינה, ובימי החום מה שהוא עצמו היה לובש כדי שלא יצטער מהחום¹⁹.

מכאן אמרו²⁰ כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו, וחייב לנהוג בו מנהג אחוה שנאמר (ויקרא שם פסוק מז) ובאחיכם בני ישראל וגו', ואע"פ כן

¹⁴ רמב"ם שם פרק א הלכה ט

¹⁵ ועיין במאירי קידושין כ ע"א "ודבר זה יראה לגאונים שמצוה הוא על האדון ומדת מוסר ודרך ארץ שלמדתהו תורה אבל אם לא עשה כן אין העבד יכול לכופו בדין"

¹⁶ ועיין שיטה מקובצת בבא קמא פו ע"א בשם ר' יהונתן "נ"ל לפי שאין האדון יכול להכריח עבדו היהודי לעשות לו שתי מלאכות כדאשכחן באשה דמספקא לן בכתובות אי מקרי העדפה שעל ידי הדחק שהיא לאשה הם הכי נמי בעבד עברי אינו יכול לכופו על זה כיון דכתיב ביה כי טוב לו עמך"

¹⁷ בחינוך שדמ הביא דין זה כחלק מדיני המצוה

¹⁸ ערוך השלחן העתיד ה"ל יובל ס" מ סעי' י בשם הירושלמי

¹⁹ רדב"ז שם

²⁰ רמב"ם שם

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

צריך העבד לנהוג בעצמו בזמן העבודה מנהג עבדות,²¹ באותן העבודות שהוא עושה לו.

ואם מוחל העבד על חיובי האדון אליו, מחילתו מחילה²².

בזמן הזה²³, אף על פי שאין דין עבד עברי נוהג משבטלו היובלות, מדת חסידות ודרך ארץ לא בטלה, ולכן מי ששוכר שמש קבוע לביתו, כל הדרכים האלו בו²⁴, והרוצה להפקיע חובתו יתנה עמו עד שלא יכנס בביתו, ואין בזה משום מתנה על דברי תורה, הואיל ועקרה אינה אלא מדת חסידות²⁵.

דף כ.

ו. שדה אחוזה אינו נגאל לחצאין

המוכר את שדה אחוזתו²⁶ שהתחלקה לו בחלוקת השבטים²⁷. בכל עת שירצה לפדות מהשב עם הלוקח על השנים שאכל, וגורע מדמי המוכר ומחזיר לו השאר. כיצד הרי הנשאר ליובל י' שנים, ומכר לו שדה במאה דינר, אכלה הלוקח ג' שנים ורצה המוכר לגאול נותן לו ע' דינר ומחזיר שדהו. אפי' בעל כרחו של לוקח.

מצא מעט כסף כדי לגאול, ורצה לגאול חצי השדה שמכר, או אם אין רוצה ליתן כל הדמים ביחד, רק בתשלומים כל שנה²⁸, אין שומעין לו²⁹ שנאמר (ויקרא שם פסוק כו) פְּדִי נְאֻלָּתוֹ, או גואל את כולה או אינו גואל.

²¹ דהיינו הכנעה לפני האדון ערוה"ש שם סעי' יא

²² ערוך השלחן העתיד שם סעי' י

²³ מאירי כאו

²⁴ ועיין מג"א סי' קסט ס"ק טו

²⁵ ועיין ערוה"ש שם סעי' י שבשכיר אין נוהג כלל דינים אלו אלא הכל כמנהג המדינה ודלא כהמאירי שכתב "ואף על פי שביארנו שאם יש מנהג בעיר הכל הולכין אחר המנהג וכמו שאמרו שם בתלמוד המערב זאת אומרת מנהג מבטל הלכה ואף זו מנהג להאכיל פת קיבר לשמשיו שמא אין מנהג אלא כשבטל הבית אף הוא אוכל בדוחק אבל שיהא הוא אוכל פת נקיה ומאכיל קיבר אין מנהג מועיל לעבור על דברי תורה אלא אם כן בתנאי ואפילו התנה אינו רשאי להאכילו דברים שאין אדם רגיל באכילתם וכו' וכן במשכבו ושאר הדברים"²⁶

²⁶ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יא הלכה ד ה יח

²⁷ לא ימכור אדם ביתו או שדה אחוזתו אף ע"פ שהם חוזרין אחר זמן אלא אם כן העני שנאמר וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו, אבל למכור ולהניח הדמים בכיסו או לעשות בהן סחורה או ליקח בהן כלים או עבדים ובהמה אינו רשאי אלא למוזנות בלבד, ואם עבר ומכר מ"מ הרי אלו מכורין. שם הלכה ג

²⁸ רגמ"ה ערכין ל' א'

²⁹ שיאכל פירות חצי שדה אלא כל הפירות ללוקח.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואם נתן לו חצי המעות, הרי זה פקדון אצלו עד שיביא שאר המעות, ואז יגאלנו ויאכל הפירות, וי"א³⁰ שימתין עד שיהיו המעות כדי השנים שישארו, ואז יחול הפדיון. ומ"מ יכול לחזור בו עד אז וליטול המעות בחזרה.

ז. נגאל לחצאין... לקולא ובניה במאה יהב ליה חמשיין

פלגא דדמי ואשבח וקם על מאתו... יהיב ליה מאה

ונפיק

עבר עברי³¹ הנמכר לישראל אין הקרובים פודין אותו ואין לזה וגואל ואינו גואל לחצאין, אלא כיצד דינו אם השיגה ידו ליתן כפי השנים הנותרות נותן ויוצא ואם לאו לא יצא. אבל הנמכר לעכו"ם י"א³² שיש לו ללוות ולגאול את עצמו מן העכו"ם וגואל לחצאין³³. וי"א³⁴ שלמרות שהקרובים פודין אותו, דינו כנמכר לישראל, שאין לזה וגואל וגם אינו נגאל לחצאין

³⁰ מאירי להלן כא

³¹ רמב"ם פרק ב הלכה ז

³² דעת הרמב"ם שם

³³ באבהא"י הביא מדברי חתנו הגאון הגדול מו"ה אהרן קוטלר זצ"ל דישנם ג' אופני גאולה והשיגה ידו זו גאולת עצמו, דודו או בן דודו זה גאולת קרובים, ונגאל זה גאולת כל אדם, וברור דדין גאולת קרובים או כל אדם הם דיני גאולה מיוחדים ואינם נמשכים מכחו הוא לגאל א"ע דאין לו הכח להגאל רק כשהשיגה ידו אבל כשאין לו אף שיש לו בהלואה אין לו זכות הגאולה וצריך לחקור בגאולת קרובים אי מלבד הדין הגאולת עצמו יוכל לפדות עצמו מדין קרובים או כל אדם. ונראה ברור דלא שייך בעצמו דין גאולת קרובים, אבל דין גאולה דכל אדם שייך גם בעצמו והטעם דדין גאולת קרובים הוא דוקא בקרובים והוא עצמו לא יוכל לגאל מדין קרוב משא"כ בגאולת אחרים הנה אין שם אחר גורם דין גאולה, רק דנתרבה מונגאל כל גאולה האפשרית היינו דשייכא גאולה בו ובודאי גם הוא עצמו בכלל דזהו דין גאולה סתם. וממילא מש"כ הרמב"ם דלזה וגואל לחצאין היינו מדין גאולת כל אדם, והאי דינא דבעינן והשיגה ידו ואינו לזה וגואל לחצאין היינו מדין גאולת עצמו, אבל מדין גאולת כל אדם הוא ככל אדם ויכול ללוות ולגאול עצמו לחצאין, ועיין באבן ישראל שכתב ודבריו צ"ע, דעיקר הדין הנזכר בגמרא דאינו לזה מדין גאולת עצמו לא הזכיר הרמב"ם, ולא כתב רק האי דינא שחידש מעצמו דאחר שחל כבר דינא דגאולת אחרים, גם הוא יכול לפדות עצמו מדין גאולת אחרים, ועוד צ"ע דהרי גאולת כל אדם הוא דוקא בלא השיגה ידו, ואיך נימא שבשעת חלות חיוב על כל אדם גם הוא יכול לפדות עצמו מדין גאולת כל אדם ויכול ללוות ולגאול את עצמו, א"כ איך חל מצות פדיה על כל אדם כיון דעתה השיגה ידו שיכול ללוות ולפדות את עצמו וצ"ע.

³⁴ בכסף משנה שם כתב על דעת הרמב"ם תמהני על פסק זה ששם בגמרא (דף כ' ע"ב) אמרינן דבעא ר"ה מרב ששת עבר עברי הנמכר לעכו"ם נגאל לחצאין או לא ופשט ליה דאינו נגאל ולקמן בגמרא אמרינן עבר עברי הנמכר לעכו"ם יוכיח שיפה כחו ליגאל בשנה שנייה ואין לזה וגואל לחצאין ולא נראה לי הכרח אחר מאותה הסוגיא אלא שאחר שפשט רב ששת אמר אביי אם תמצא לומר נגאל לחצאין משכחת לה לקולא ולחומרא אלמא אביי דהוא בתראה לא ס"ל כפשיטותיה דרב ששת ואכתי קשיא שאין זה כדאי לדחות פשיטותיה של רב ששת ומצאתי לסמ"ג שכתב הנמכר לעכו"ם מסיק שם רב ששת שאין לזה וגואל וגם אינו נגאל לחצאין ויש לתמוה שלא שת לבו להביא דברי רבינו כמנהגו. ועיין לחם משנה שהקשה עוד על דברי הרמב"ם שם וכתב, ואולי גירסא אחרת היה לו בגמרא וצ"ע.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושיין

ח. אם גאל יגאל מלמד שלוה וגואל וגואל לחצאין

המקדיש³⁵ שדה אחוזתו מצוה עליו לפדותה הוא, שהאדון קודם, ואם לא רצה אין כופין אותו, במה דברים אמורים בזמן שמצות יובל נוהגת שאם יגיע יובל ולא יגאלנה תצא לכהנים, אבל בזמן שבטלו היובלות שהרי אינה יוצאת לכהנים אלא סופה להפדות לעולם, כופין את האדון לפתוח בה תחלה והיא נפרית בשוייה כשאר ההקדשות.

רצה האדון למכור שדות אחרות משדותיו או ללוות כדי לפדות שדה זו שהקדיש הרשות בידו, בין בזמן שהיובל נוהג בין בזמן שאין היובל נוהג, והוא קודם לכל אדם, וכן אם רצה לגאול חציה³⁶ גואל, מה שאין כן במוכר להדיוט כמו שהתבאר, זה חומר בהדיוט מבהקדש.

ט. במוכר שדה אחוזה שיפה כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה חוזרת לבעליה ביובל

המוכר שדה אחוזה³⁷ שהתבאר לעיל, ומכר שדהו לראשון, וראשון מכר לשני, ושני לשלישי, אפילו מאה זה אחר זה, בשנת היובל תחזור לאדון הראשון³⁸, שנאמר (ויקרא פרק כז פסוק כד) בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו לאשר לו אחזת הארץ.

³⁵ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ה הלכה א – ב

³⁶ אי קשיא דהא תנן בפ' אין מקדישין דף כ"ה דאם דאם רוצה ליתן סלע ופונדיון לשנה בכל שנה ושנה אין שומעין את כולו כאחד ופסקו רבינו לעיל בפ"ד ה"ו דאם רוצה ליתן סלע ופונדיון לשנה בכל שנה ושנה אין שומעין לו אלמא משמע דאינו נגאל לחצאין אף במקדיש שדה אחוזה וכבר ראיתי להרמב"ן והריטב"א ז"ל בחי' לקידושין שנרגשו מזה יעויין שם. ואחר המחילה רבה נראה דלא קשיא מידי דמאי דאמרינן בנותן דבר שנה בשנה דאין שומעין לו לא משום דאינו נגאל לחצאין אלא היינו מעמא דלא מהני משום דמקדיש הלזוה רוצה לגאול את כולה ולאכול את פירותיו וליתן דמיו שנה בשנה ונמצא דבא לגאול את השדה בהקפה וא"כ משו"ה אין שומעין לו דהתורה אמרה וחשב לו הכהן את הכסף עד שיהיה כסף כולו כאחד וכמ"ש שם בגמרא. אמנם אם רוצה ליתן דבר מועט לגאול חלק אחד מהשדה נמי מעט מועט לפי חשבון המעות שנתן בהא ודאי שפיר דמי ויוכל לגאול אפילו שיהיה שיעור מועט מסלע ופונדיון כיון דהא מיהא אין לו זכות בשדה אלא בחלק המועט והנשאר עדיין הוא ברשות הקדש ופרותיו להקדש מיקרי שפיר נגאל לחצאין כן ג"ל ועיין בספר קרבן אהרן בפרשת בחוקותי פרק י' ס' ט'. ע"כ למוה"ר חיים אברהם ארדיט. מובא במטה אפרים שם.

³⁷ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יא הלכה טו

³⁸ וה"ה שאין השני יכול לגאול מהשלישי בע"כ וכן השאר דאצלם הוא שדה מקנה ובשדה מקנה אין דין גאולה ורק הראשון יכול לגאול בע"כ של כולם וכן קרובים של שני ושלישי וכו' אין יכולין לגאול רק קרוביו של ראשון. דרך אמונה שם עו

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

י. הורע כחו שאינו לזה וגואל וגואל לחצאין

המוכר שדה אחוזתו³⁹ והיו לו שדות אחרות, אפי' הן רעות ורחוקות מהעיר, ומכר מאותם השדות כדי לגאול שדה זו שמכר שהיא יפה וקרובה אין שומעין לו, שנאמר (שם כה פסוק כו) וּמָצָא פְּדֵי נַאֲלָתוֹ עַד שִׁמְעָא דְבַר שְׂאִינוּ מְצוּי לוֹ בְּשַׁעַה שְׂמֹכֵר, וכן אם לזה לגאול אין שומעין לו שנאמר (שם) וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ לֹא שִׁלּוּהָ. וכל אלו אם אין הלוקח מסכים אבל אם הלוקח מסכים מותר⁴⁰.

יא. מקדיש שהורע כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה יוצאה לכהנים ביובל

המקדיש שדה⁴¹ אחוזתו, והגיע היובל ולא נפדיתף אלא הרי היא תחת יד הקדש, הכהנים נותנין את דמיה ותהיה אחוזה להם, שאין הקדש יוצא בלא פדיון, ואותן הדמים יפלו להקדש בדק הבית.

יב. מוכר בית בבתי ערי חומה נמי הואיל והורע כחו שאם מלאה לו שנה תמימה ולא נגאלה נחלט ... יפה כחו ליגאל מיד ואין לזה וגואל וגואל לחצאין

המוכר בית⁴² בתוך עיר המוקפת חומה ה"ז גואלה כל י"ב חודש מיום שמכר בכל עת שירצה, ואפילו ביום שמכר, וכשרוצה לפדות נותן כל הדמים שלקח ואינו גורע ללוקח כלום⁴³.

³⁹ רמב"ם שם הלכה יז

⁴⁰ מסקנת הרשב"א בקדושין כ' ב' וכו' בפיה"מ לרבנו בפ"ט דערכין בהעתקה חדשה וכו' בעה"ש ובישועות מלכו.

⁴¹ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ד הלכה יט

⁴² רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יב הלכה א ב ד

⁴³ ולא כמו בשדה אחוזה שגורע.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גידושין

ואין הקרובים פודין אותה אלא המוכר עצמו אם השיגה ידו, וי"א⁴⁴ שנאלל בקרובים. ויש לו למכור מנכסיו ולפדותו⁴⁵, וי"א שאינו יכול. אבל לא ילוה ויגאל ולא יגאל להצאין⁴⁶.

הגיע י"ב חדש ולא גאלה הרי זו נחלטת ביד הלוקח, וכן אם נתן הבית מתנה ולא גאלו כל י"ב חדש, הרי זה נחלט ביד זה שנתן לו מתנה.

⁴⁴ חינוך מצוה שמ"א וכ"פ רבנו הלל בתו"כ בהר ספ"ד ומוכא ברא"מ שם ועי' מש"כ עליו ועי' לח"מ פ"ב מעבדים ה"ז

⁴⁵ תוס' הרא"ש ותוס' רבנו שמואל ותוס' טוך בקדושין כאן

⁴⁶ כדעת חכמים להלן דף כא.